

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2017-08-29
Diarienummer 1454/14

Stadsutveckling

Mats Odhagen
Telefon 031-368 02 46
E-post: mats.odhagen@stadshuset.goteborg.se

Redovisning av uppdraget att genomföra en översyn av stadens facknämndsorganisation

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Följande nya nämnder med ansvar och inriktning som framgår av stadsledningskontorets tjänsteutlåtande ska införas:
 - a. Nämnd med ansvar för fysisk planering
 - b. Nämnd med ansvar för exploatering
 - c. Nämnd med ansvar för genomförande och förvaltning kopplat till mark
 - d. Nämnd med ansvar för genomförande och förvaltning kopplat till byggnader
2. Följande förändringar i nämndsansvar enligt den inriktning som framgår av stadsledningskontorets tjänsteutlåtande ska genomföras:
 - a. Ansvar för strategisk planering inom stadsutvecklingsområdet placeras under kommunstyrelsen
 - b. Ansvar för att utföra den kommunalt genomförda vuxenutbildningen samt uppdragsutbildningar och yrkeshögskoleutbildningar överförs från utbildningsnämnden till nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning
 - c. Ansvar för Krami överförs från social resursnämnd till nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning
 - d. Ansvar för energi- och klimatrådgivning överförs från nämnden för konsument- och medborgarservice till miljö- och klimatnämnden
3. Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram en genomförande- och tidplan för fullföljande av organisationsförändringarna enligt beslutspunkt 1 och 2.
4. Social resursnämnd och nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning får i uppdrag att utveckla former för samverkan som innebär att nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning genomför den del av samhällsorienteringen som rör utbildnings- och arbetsmarknadsfrågor och där omfattningen på denna del utökas påtagligt.

I kommunstyrelsen:

Stadsledningskontorets uppdrag, 2014-11-26, § 717 om genomförandet av en översyn av facknämndernas organisation, i enlighet med bilaga 1 i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, förklaras fullgjort.

Sammanfattning

Utifrån kommunstyrelsens beslut 2016-12-14 § 801 om fortsatt inriktning på facknämndsöversynen har ett antal alternativ till den nuvarande organisationen varit föremål för en mer ingående analys och konsekvensbeskrivning. Föreliggande ärende markerar slutet på översynens andra fas och utgör, tillsammans med tjänsteutlåtandet som låg till grund för kommunstyrelsens beslut i december 2016, slutrapporteringen för facknämndsöversynen som helhet. Tjänsteutlåtandet innehåller stadsledningskontorets förslag till bibehållen eller förändrad organisation beträffande stadens facknämnder och de huvudsakliga skälen till förslagen. Därutöver återfinns stadsledningskontorets svar på uppdraget att värdera antalet ledamöter och ersättare inom stadens facknämnder.

Som bilaga till tjänsteutlåtandet finns den samlade rapporten av översynens andra fas och där finns en mer utförlig beskrivning av de olika alternativ som värderats och deras för- och nackdelar. Bilagan innehåller även en översiktlig beskrivning av olika organisationsteoretiska resonemang samt en redogörelse av några långsiktiga utmaningar och vad som kan betraktas som framgångsfaktorer när det kommer till organisationers utformning.

Ekonomiska konsekvenser

Utgångspunkten för flertalet av förslagen till förändringar i facknämndsorganisationen bygger på en tanke om omfördelning av nuvarande resurser inom befintliga nämnder. Vissa stordriftsfördelar inom administration, utveckling med mera bör uppkomma genom förslagen till nya nämnder eller de som tillförs nya ansvarsområden. Samtidigt är det sannolikt att några nämnder som föreslås lämna ifrån sig ansvar till någon annan nämnd kan drabbas av minskade skalfördelar i förhållande till nuvarande ordning. Därutöver är förslaget om en strategisk samordningsfunktion inom stadsutvecklingsområdet under kommunstyrelsen i delar ett nytt uppdrag utan motsvarighet inom den nuvarande facknämndsorganisationen.

Vid ett eventuellt beslut om förändrad organisation uppstår också en ekonomisk konsekvens genom att förändringen i sig medför en kortare eller längre tids nedgång i den berörda organisationens förmåga att leverera utifrån sitt uppdrag. Denna typ av puckelkostnad som uppstår i ett genomförandeskede är svår att uppskatta, men är lika fullt viktig att ha i åtanke i anslutning till organisationsförändringar.

På kort sikt uppstår kostnader för genomförandet av förändringen och med största sannolikhet även omställningskostnader för personal och lokaler. Resurser för genomförandeorganisationen finns inte inom stadsledningskontorets befintliga ekonomiska ram. Som en del i en kommande genomförande- och tidplan ingår att beräkna kostnaden för en sådan organisation samt lämna förslag på ett finansieringsbeslut som gör det möjligt att starta upp och bemanna genomförandeorganisationen.

Barn-, jämställdhets-, mångfalds- och miljöperspektivet

Perspektiven har i översynens andra fas varit del av den utvärderingsmatris som bildat en av utgångspunkterna för analysen av såväl den nuvarande organisationen som aktuella alternativ. I den mån som det framkommit några aspekter i analysen utifrån dessa perspektiv finns detta redovisat bland organisationsalternativens för- och nackdelar i respektive avsnitt i bilaga 1.

Omvärldsperspektivet

En naturlig del av arbetet inom översynen har varit att studera hur andra större kommuner har valt att bygga upp sin nämndsorganisation. I underlaget för kommunstyrelsens beslut 2016-12-14 § 801 redovisas hur andra kommuner valt att

organisera motsvarande verksamheter som i Göteborgs Stad återfinns inom facknämndssektorn. Som ett komplement till denna omvärldsbild redovisas i bilaga 2 och 3 till detta tjänsteutlåtande en översiktlig beskrivning av olika organisationsteoretiska resonemang samt en redogörelse av några långsiktiga utmaningar och vad som kan betraktas som framgångsfaktorer när det kommer till organisationers utformning.

- Bilaga 1*** Översynen av Göteborgs Stads facknämndsorganisation - Slutrapport
Bilaga 2 Något om organisationsteori
Bilaga 3 Långsiktiga bedömningar och framgångsfaktorer

Ärendet

I det föreliggande ärendet lämnar stadsledningskontoret förslag till bibehållen eller förändrad organisation med utgångspunkt i uppdraget att genomföra en översyn av stadens facknämndsorganisation.

Översynen av facknämndsorganisationen har genomförts i två faser och detta tjänsteutlåtande tillsammans med bilagor sammanfattar arbetet som utförts inom ramen för den andra fasen. Förutsättningarna för genomförandet av den andra fasen följer av kommunstyrelsens beslut om fortsatt inriktning på facknämndsöversynen, 2016-12-14 § 801.

Bakgrund

På uppdrag av kommunstyrelsen har stadsledningskontoret genomfört en översyn av stadens facknämndsorganisation. Översynen påbörjades i december 2015 och i juni året därpå överlämnade stadsledningskontoret en delrapport till kommunstyrelsens arbetsutskott.¹ Delrapporten innehöll bland annat en bred genomgång av ett relativt stort antal alternativ till olika delar av dagens facknämndsorganisation samt ett förslag till en mer avsmalnad fortsatt inriktning på översynen.

Kommunstyrelsen beslutade 2016-12-14 § 801 om den fortsatta inriktningen på facknämndsöversynen. Beslutet innebär både tillägg och avgränsningar i förhållande till stadsledningskontorets förslag.

I direktivet för översynen finns bland annat följande målbeskrivningar:

- Översynens övergripande mål är att öka facknämndernas förutsättningar att bedriva en effektiv och transparent verksamhet med fokus på nytta för göteborgarna.
- Ytterligare ett mål för översynen är att stärka förutsättningarna för den politiska styrningen av facknämndernas verksamhet ur ett samlat perspektiv.
- I uppdraget för översynen ingår även att belysa nämndernas storlek.

Direktivet innehåller även ett antal principiella utgångspunkter. De mest väsentliga är:

- Ett processperspektiv på facknämndernas organisation är en naturlig utgångspunkt för översynen
- Identiska eller närliggande ansvarsområden samlas i den omfattning det kan bedömas vara effektiv, hos en nämnd
- Nämndernas ansvarsområden renodlas så långt som möjligt
- Ett lägre antal politiska kontaktytor ökar möjligheten till en sammanhållen politisk styrning. På samma sätt stärks möjligheterna till samverkan och helhetssyn om antalet kontaktytor mellan förvaltningarna begränsas
- Eventuella organisationsförändringar får inte medföra någon risk för att en nämnd ansvar för myndighetsutövningen över den egna verksamheten
- Volymen på nämndernas verksamhet ska ge förutsättningar för att hantera förändrade förutsättningar i form av reviderade uppdrag eller nya förhållanden i omvärlden

¹ Delrapporten med tillhörande tjänsteutlåtande överlämnades till kommunstyrelsen 2016-09-05

- Volymen på nämndernas verksamhet ska ge förutsättningar för att kunna bära ett kvalificerat ledningsstöd inom områden som HR, ekonomi, kommunikation och utveckling.

Arbetsformer

Arbetsformerna som tillämpats i översynen vilar på två ben; en indelning i grupperingar samt en uppdelning av arbetet i två faser.

Grupperingar

För det praktiska genomförandet av översynen delades verksamheten som idag bedrivs inom stadens facknämnder in i ett antal grupperingar. Denna indelning gjorde det möjligt att dels samla företrädare för ett mer begränsat antal nämnder och förvaltningar, dels fördjupa arbetet kring ett avgränsat verksamhetsområde. På så sätt blev arbetet med översynen mer hanterligt och effektivt.

Utgångspunkten för denna indelning var att i en och samma gruppering samla de förvaltningar vars nämnder är berörda av samma huvudprocesser eller på andra sätt har tydliga gränssnitt, samband eller beroendeförhållanden mellan varandra.

De grupperingar som varit aktuella inom översynen samt berörda förvaltningar framgår av nedanstående tabell. Som framgår av tabellen kan en och samma förvaltning ingå i flera av grupperingarna.

Gruppering	Berörda fackförvaltningar
Miljö och klimat	Miljöförvaltningen, Kretslopp och vatten, Konsument och medborgarservice, Trafikkontoret
Service	Konsument och medborgarservice, Intraservice, Färdtjänsten
Utbildning och arbetsmarknad	Arbetsmarknad och vuxenutbildning, Utbildningsförvaltningen, Park- och naturförvaltningen, Social resursförvaltning
Förvaltning och underhåll	Lokalförvaltningen, Fastighetskontoret, Idrotts- och föreningsförvaltningen, Trafikkontoret, Park- och naturförvaltningen, Kretslopp och vatten
Lokalförsörjning	Lokalförvaltningen, Stadsledningskontoret, Idrotts- och föreningsförvaltningen
Stadsutveckling	Stadsbyggnadskontoret, Fastighetskontoret, Trafikkontoret, Miljöförvaltningen, Kretslopp och vatten, Park- och naturförvaltningen, Kulturförvaltningen, Idrotts- och föreningsförvaltningen, Stadsledningskontoret, Social resursförvaltning
Kultur och fritid	Kulturförvaltningen, Idrotts- och föreningsförvaltningen, Park- och naturförvaltningen
Övriga verksamheter	Överförmyndarförvaltningen, Valnämndens kansli och Regionarkivet

Två faser

Arbetet inom varje gruppering har genomförts i två faser. Den första fasen syftade till att ta fram en förteckning över möjliga alternativ till dagens organisering samt att värdera dessa i förhållande till målen och de principiella utgångspunkterna för

översynen tillsammans med de utmaningar som stadens verksamheter står inför. Med utgångspunkt i denna värdering utarbetade stadsledningskontoret ett förslag till fortsatt inriktning på översynen som överlämnades till kommunstyrelsen för ställningstagande. Med kommunstyrelsens beslut som grund vidtog arbetet med översynens andra fas som innebar en fördjupad analys och värdering av ett mer begränsat antal alternativ vid sidan av den nuvarande organisationen.

Den fortsatta inriktningen på översynen

Kommunstyrelsens beslut om översynens fortsatta inriktning är strukturerat utifrån den indelning i grupperingar som översynen haft som en del i sin arbetsform. Det innebär att det för varje gruppering går att läsa ut vilka organisationsalternativ som ingår i översynens andra fas. För varje gruppering har kommunstyrelsen även formulerat en mer generell inriktning som ger några utgångspunkter för hur det fortsatta arbetet med översynen ska bedrivas. Av beslutet framgår också att den nuvarande organisationen inom respektive gruppering alltid ska ingå som ett alternativ i översynens andra fas.

Alla de olika organisationsalternativen som ingår i beslutet om den fortsatta inriktningen på översynen går inte att kombinera. Några av dem utesluter varandra. Det gäller främst i gränssnittet mellan grupperingarna stadsutveckling respektive kultur och fritid. Omvänt är det fullt möjligt att genomföra förändringar inom några grupperingar och samtidigt bibehålla den nuvarande nämndsorganisationen inom andra. Det är därför nödvändigt att inom ramen för översynen även göra en samlad bedömning där olika förslag till en förändrad alternativt en bibehållen nämndsorganisation vägs samman till en väl fungerande helhet.

För några av grupperingarna innehåller kommunstyrelsens beslut inte något alternativ till den nuvarande organisationen. Det gäller för grupperingarna service och övriga verksamheter. Det innebär att dessa grupperingar inte omfattas av översynens andra fas.

Facknämndsöversynens andra fas

Utgångspunkten för facknämndsöversynens andra fas är att ett mer begränsat antal alternativ till dagens nämndsorganisation ska belysas genom ett mer fördjupat och vidgat arbetssätt. Alternativens förtjänster och begränsningar ska ställas mot den nuvarande organisationens för- och nackdelar. Den jämförelsen blir sedan utgångspunkten för stadsledningskontorets bedömning av om en förändring av nämndsorganiseringen ska föreslås eller inte.

Inom översynens andra fas har underlagen för en sådan jämförelse tagits fram med hjälp av främst tre olika verktyg; en konkretisering av organisationsalternativen, en utvärderingsmatris och en modell för ”provtryckning”. Kortfattat kan syftet med respektive verktyg beskrivas på följande sätt:

- **Konkretisering av organisationsalternativen** – ett tydliggörande av vad respektive alternativ innebär i fråga om förändringar i ansvarsområden för de berörda nämnderna, bland annat utifrån perspektiven organisation, ekonomi och HR.
- **Utvärderingsmatris** – en sammanställning av olika perspektiv, nedbrutna i delområden och konkreta frågeställningar, som den nuvarande organisationen och alternativen till denna ska värderas utifrån.
- **Provtryckning** - en scenarioövning som innebär att ett organisationsalternativ prövas gentemot en konkret situation eller ett konkret uppdrag i syfte att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan olika nämnder, den process som arbetet följer och de beroendeförhållanden som uppstår.

En mer fyllig beskrivning av hur underlaget för översynens andra fas tagits fram finns i bilaga 1. I anslutning till denna beskrivning finns också ett resonemang kring gränssnitten mellan facknämndsöversynen och andra pågående utredningsuppdrag i staden samt mer praktiska frågor som behöver hanteras vid ett eventuellt genomförande.

Tjänsteutlåtandets struktur

Redovisningen av resultatet från översynens andra fas inleds med en sammanfattande beskrivning av de centrala delarna i översynens förslag till förändringar i den nuvarande nämndsorganisationen. Därefter följer stadsledningskontorets förslag när det gäller uppdraget att värdera antalet ledamöter och ersättare inom stadens facknämnder.

Tjänsteutlåtandet avslutas med ett avsnitt kring genomförbarhet. I detta avsnitt förs ett resonemang kring de olika förslagens angelägenhetsgrad å ena sidan och nivån på komplexitet vid ett eventuellt genomförande å andra sidan. Med detta som underlag görs en bedömning av vilka utav förslagen som bör betraktas i ett sammanhang och vilka som är möjliga att genomföra i särskild ordning. Avsnittet inkluderar också en diskussion kring behovet av en genomförandeorganisation tillsammans med vilken tidsomfattning som är rimlig att tänka sig för en genomförandefas.

Som bilagor till tjänsteutlåtandet finns den samlade rapporten av översynens andra fas, en översiktlig beskrivning av olika organisationsteoretiska resonemang samt en redogörelse av några långsiktiga utmaningar och vad som kan betraktas som framgångsfaktorer när det kommer till organisationers utformning.

Stadsledningskontorets förslag till bibehållen respektive förändrad organisation

Stadsledningskontorets förslag redovisas utifrån en indelning i tre grupper; helt nya nämnder, befintliga nämnder med ett förändrat ansvarsområde samt befintliga nämnder med ett oförändrat ansvarsområde. För var och en av dessa grupper redovisas också de huvudsakliga skälen bakom förslaget. I bilaga 1 finns utöver en snarligt utformad sammanfattning även en mer utförlig beskrivning av de olika alternativ som värderats tillsammans med deras för- och nackdelar.

Grupperingen kultur och fritid finns inte omnämnd nedan eftersom stadsledningskontoret utifrån aktuella alternativ föreslår en bibehållen organisation. Motivet till detta är att aktuella alternativ, vilka berör park- och naturnämnden och idrotts- och föreningsnämnden, är svåra att kombinera med föreslagna förändringar inom andra grupperingar. Båda nämnderna berörs av förslag till förändrad organisation inom andra grupperingar och det är stadsledningskontorets bedömning att dessa förslag i högre utsträckning bidrar till översynens målsättningar och inriktningar.

Helt nya nämnder

På några områden föreslår översynen så omfattande förändringar i facknämndsorganisationen att resultatet blir helt nya nämnder med nya ansvarsområden. I följande tabell beskrivs dessa nämnder, några centrala delar i deras ansvarsområden, vilka nämnder som har motsvarande ansvarsområden i den nuvarande organisationen samt i vilka avsnitt av bilaga 1 som man hittar en mer utförlig beskrivning av den föreslagna förändringen.

En del i förslaget är att varje nämnd stöds av en egen förvaltning.

Ny nämnd ²	Ansvarsområde	Ansvariga nämnder i nuvarande organisation	Aktuella avsnitt i bilaga 1
Nämnd med ansvar för fysisk planering	Lokalisering och utformning av bebyggelse, parker, grönområden och infrastruktur samt användningen av vattenområden. Ställningstaganden avseende stadsgestaltning, landskapsbild, innehåll, miljöfrågor, trygghet och säkerhet samt mobilitet.	Byggnadsnämnden Park- och naturnämnden Trafiknämnden	Stadsutveckling
Nämnd med ansvar för exploatering	Förvärva och tillhandahålla samt sälja och upplåta mark. Samlat ansvar för verksamhets- och bostadsexploatering samt ansvaret för samordning vid utbyggnad av exploateringsområden och större projekt.	Fastighetsnämnden Kommunstyrelsen Park- och naturnämnden Trafiknämnden	Lokalförsörjning Stadsutveckling
Nämnd med ansvar för genomförande och förvaltning kopplat till mark	Anlägga, förvalta och utveckla stadens offentliga rum. Tillgodose boendes, besökares och näringslivets transportbehov Ansvar för att Göteborg ska vara en ren, snygg och trygg stad att vistas i.	Fastighetsnämnden Park- och naturnämnden Trafiknämnden	Förvaltning och underhåll Stadsutveckling
Nämnd med ansvar för genomförande och förvaltning kopplat till byggnader	Bygga, tillhandahålla och förvalta samt externt hyra in alla typer av verksamhetsfastigheter som krävs för att verksamhetsdrivande nämnder ska kunna utföra sitt uppdrag	Fastighetsnämnden Idrotts- och föreningsnämnden Kommunstyrelsen Lokalnämnden	Lokalförsörjning Förvaltning och underhåll Stadsutveckling

Samtliga ansvarsområden för dessa nya nämnder ligger inom stadsutvecklingsområdet, men har inom ramen för översynen även till del hanterats inom grupperingarna lokalförsörjning samt förvaltning och underhåll. Nedan beskrivs stadsledningskontorets förslag till förändrad organisation inom respektive gruppering. Tillsammans med förslaget nedan om att inrätta en funktion för strategisk planering under kommunstyrelsen bildar dessa fyra nya nämnder en helhet.

Lokalförsörjning

- Idrotts- och föreningsnämndens nuvarande uppdrag som byggande nämnd upphör och uppdraget hanteras istället av en nämnd med ansvar för exploatering och en nämnd med ansvar för genomförande och förvaltning av byggnader.
- Lokalsekretariatets ansvarsområde förändras så att
 - de operativa frågorna hanteras av lokalnämnden

² Det definitiva namnet på dessa nämnder får fastställas i samband med ett eventuellt genomförande av förslaget.

- ansvaret för markförsörjning och planering inför ett genomförande läggs på en nämnd med ansvar för exploatering
- Ansvaret för den övergripande planeringen inkl lokalförsörjningsplanen samt ansvaret för regler och övergripande principer för lokalförsörjning placeras på en funktion för strategisk planering under kommunstyrelsen.

Förvaltning och underhåll

- Förvaltnings- och underhållsuppdraget inom trafiknämnden, park- och naturnämnden samt förvaltningen av mark inom fastighetsnämnden sammanförs i en nämnd.
- Kommunstyrelsen får i uppdrag att vid utarbetandet av förslag till reglementet för nämnden som ansvarar för förvaltning och underhåll av mark infoga en beskrivning av formerna för samråd med stadsdelsnämnderna samt i samband med detta även utarbeta ett förslag till konsekvensändringar i stadsdelsnämndernas reglemente.
- Förvaltnings- och underhållsuppdraget inom lokalnämnden och idrotts- och föreningsnämnden samt förvaltning och underhåll av byggnader inom fastighetsnämnden sammanförs i en nämnd.

Stadsutveckling

Förslagen inom grupperingarna lokalförsörjning samt förvaltning och underhåll utgör delar av det förslag som lämnas inom ramen för stadsutvecklingsgrupperingen. Inom denna gruppering utformas ett sammanhållet förslag då frågorna kring strategisk och fysisk planering, exploatering samt genomförande tillförs de ansvar som hanterats inom de båda andra grupperingarna. Här föreslår stadsledningskontoret att en ny nämndsorganisation genomförs enligt följande:

- Ansvaret för strategisk planering placeras under kommunstyrelsen (beskrivs i avsnittet nedan).
- En nämnd med ansvar för exploatering respektive en nämnd med ansvar för fysisk planering med varsin förvaltning.
- En nämnd med ansvar för att genomföra samt förvalta och underhålla mark.
- En nämnd med ansvar för att genomföra samt förvalta och underhålla byggnader.
- Kretslopp och vattennämnden med oförändrat uppdrag .

Förslaget kring dessa nya nämnder innebär att några nämnder i sin nuvarande form upphör. Det gäller för byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, lokalnämnden, park- och naturnämnden samt trafiknämnden.

Fördelarna med denna organisation för stadsutvecklingsområdet är framförallt:

- Färre parter ger en tydligare rollfördelning mellan de olika nämnderna och därmed en ökad transparens samt ökade förutsättningar för effektivitet och en samlad politisk styrning
- En sammanhållen strategisk planering för hela stadens långsiktiga utveckling som även omfattar de ekonomiska förutsättningarna för en sådan planering
- Den fysiska planeringen hålls samman i ett ansvarsområde

- Nämnden med ansvar för exploatering håller ihop de olika stegen från exploateringsplaneringen till genomförande inklusive den ekonomiska planeringen.
- En mer enhetlig och sammanhållen hantering av stadens lokalförsörjning
- Förbättrade möjligheter att i ett tidigare skede lyfta in det samlade behovet av verksamhetslokaler i arbetet med stadsutveckling
- Ger förutsättningar för ett bättre helhetsgrepp i förvaltning, underhåll och utveckling av hela det offentliga rummet.

Befintliga nämnder med ett förändrat ansvarsområde

För några av de nuvarande facknämnderna innebär förslaget förändringar i nämndens ansvarsområde men i en mer begränsad omfattning. Det innebär i sin tur att kärnan i nämndens nuvarande uppdrag kvarstår. I följande tabell beskrivs dels de nämnder som får ett utökat ansvarsområde, dels de nämnder som i den nuvarande organisationen ansvarar för detta område.

Befintlig nämnd	Ny del i ansvarsområdet	Ansvarig nämnd i nuvarande organisation	Aktuella avsnitt i bilaga 1
Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning	Genomföra vuxenutbildning	Utbildningsnämnden	Utbildning och arbetsmarknad
Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning	Krami	Social resursnämnd	Utbildning och arbetsmarknad
Kommunstyrelsen	Strategisk planering dvs: övergripande strategiska planeringen för stadens långsiktiga utveckling. Planeringsmässiga förutsättningarna för hur marken ska användas, hur staden ska växa och förändras, bebyggelseutveckling, för grön-struktur och för hur trafiken ska utvecklas. Den övergripande planeringen för de ekonomiska förutsättningarna för stadens utveckling inom dessa områden.	Delvis: Byggnadsnämnden Park- och naturnämnden Trafiknämnden	Stadsutveckling
Miljö- och klimatnämnden	Energi- och klimatrådgivning	Nämnden för konsument och medborgarservice	Miljö och klimat

Fördelarna med ett ansvar för en funktion för övergripande strategisk planering placerad under kommunstyrelsen har beskrivits ovan. De övriga föreslagna förändringarna av ansvarsområden mellan i övrigt bibehållna nämnder har flera fördelar. Nedan redogörs för stadsledningskontorets förslag inom respektive grupperingar tillsammans med de mer väsentliga fördelarna.

Utbildning och arbetsmarknad – renodling av vuxenutbildningen

- Ansvaret för att utföra den kommunalt genomförda vuxenutbildningen samt uppdragsutbildningar och yrkeshögskoleutbildningar överförs från utbildningsnämnden till nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning.

De huvudsakliga motiven bakom förslaget:

- Förstärkta synergier mellan vuxenutbildning och arbetsmarknadsfrågor.
- Förstärkt koppling mellan arbetsmarknadens behov och yrkeshögskolans strategiska roll.
- Stärker kopplingen mellan nämnden för arbetsmarknads och vuxenutbildnings ansvar och mandat.
- Renodling av nämndsansvar för ungdomsgymnasiet respektive vuxenutbildningen.
- Ger utbildningsnämnden stärkta möjligheter att fokusera på den kommande expansionen i de åldersgrupper som är aktuella för ungdomsgymnasiet.

Utbildning och arbetsmarknad – Krami

- Ansvaret för Krami överförs från social resursnämnd till nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning.

De huvudsakliga motiven bakom förslaget:

- Tydligare koppling till stadens övriga insatser inom arbetsmarknadsområdet.
- Ger förutsättningar att ytterligare utveckla arbetsmarknadsperspektivet i verksamheten.
- Enklare tillgång till det samlade utbud av insatser som idag hanteras av de kompetenscentra som ligger inom nämndens för arbetsmarknad och vuxenutbildnings ansvarsområde.

Utbildning och arbetsmarknad – Integrationscentrum

- Ansvaret för Integrationscentrum inkl samhällsorientering och mentorsprogram ligger kvar på social resursnämnd.
- Social resursnämnd och nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning får i uppdrag att utveckla en samverkan där nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning genomför den del av samhällsorienteringen som rör utbildnings- och arbetsmarknadsfrågor och där omfattningen på denna del utökas påtagligt.

De huvudsakliga motiven bakom förslaget:

- De olika delarna inom verksamhetsområdet Integration har i den nuvarande organisationen ett naturligt sammanhang där de olika insatserna för nyanlända bildar en helhet.
- En förflyttning av verksamhetsansvaret skulle ge sämre förutsättningar för en samlad geografiskt lokalisering och skapa svåra förutsättningar för organiseringen av verksamheten.
- Förslaget innebär att arbetsmarknads- och utbildningsperspektivet stärks i verksamheten trots oförändrat nämndsansvar.

Miljö- och klimat

- Ansvaret för energi- och klimatrådgivning överförs från nämnden för konsument- och medborgarservice till miljö- och klimatnämnden.

De huvudsakliga motiven bakom förslaget:

- Renodling av nämndsansvar när det gäller frågor kring miljö- och klimat.
- Synergier mellan energi- och klimatrådgivning och delar av den övriga verksamheten inom miljö- och klimatnämnden.

Befintliga nämnder med ett oförändrat ansvarsområde

Mot bakgrund av kommunstyrelsens beslut om den fortsatta inriktningen på facknämndsöversynen föreslås inga förändringar i ansvarsområdet för följande nämnder:

- Arkivnämnden
- Kretslopp och vattennämnden
- Kulturnämnden
- Nämnden för intraservice
- Valnämnden
- Överförmyndarnämnden

Nämndernas storlek – antal ledamöter och ersättare

I facknämndsöversynens uppdrag ingår även att göra en bedömning kring antalet ledamöter och ersättare i de olika nämnderna. Utifrån en kvantitativ och kvalitativ bedömning föreslår översynen att nämnderna delas in i tre nivåer utifrån tyngden i sitt uppdrag. Denna indelning bör sedan vara vägledande för antalet förtroendeuppdrag i respektive nämnd så att:

- Antalet ledamöter och ersättare står i proportion till tyngden i nämndens uppdrag
- Nämnder i samma gruppering har sinsemellan samma antal ledamöter och ersättare

Vid en förändrad nämndorganisation utifrån översynens förslag grupperas nämnderna enligt följande:

Tyngden i nämndens uppdrag	Aktuella nämnder
Nämnder med stor tyngd i sitt uppdrag	<ul style="list-style-type: none">• Kretslopp och vattennämnden• Nämnd med ansvar för fysisk planering• Nämnd med ansvar för exploatering• Nämnd med ansvar för genomförande och förvaltning kopplat till mark• Nämnd med ansvar för genomförande och förvaltning kopplat till byggnader• Social resursnämnd• Stadsrevisionen• Utbildningsnämnden
Nämnder med en mellannivå på tyngden i sitt uppdrag	<ul style="list-style-type: none">• Idrotts- och föreningsnämnden• Kulturnämnden• Miljö och klimatnämnden

	<ul style="list-style-type: none"> • Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning • Nämnden för intraservice
Nämnder med en mer begränsad tyngd i sitt uppdrag	<ul style="list-style-type: none"> • Arkivnämnden • Inköp och upphandlingsnämnden • Nämnden för konsument och medborgarservice • Stadsrevisionens revisorskollegium • Valnämnden • Överförmyndarnämnden

För några av nämnderna är en förändring av antalet ledamöter och ersättare av olika skäl inte ändamålsenlig. För dessa föreslås ett oförändrat antal ledamöter och ersättare. Detta gäller för arkivnämnden, stadsrevisionen och överförmyndarnämnden. För valnämnden föreslås ett något högre antal ersättare än vad som motsvarar tyngden i nämndens uppdrag.

Perspektiv på genomförbarhet

Inom ramen för facknämndsöversynen beskrivs ett flertal aspekter på den nuvarande organisationen och de olika alternativ till denna som kommunstyrelsen pekat ut i sitt beslut om den fortsatta inriktningen på översynen. Syftet med dessa beskrivningar är att ge kommunstyrelsen och kommunfullmäktige ett tillräckligt omfattande underlag för att kunna fatta beslut om en bibehållen eller förändrad nämndsorganisation inom facknämndernas olika ansvarsområden. Utöver detta underlag finns det goda skäl att sätta fråga kring facknämndsorganisationen i ett större sammanhang, inte minst med hänsyn till vad som sker i övrigt inom stadens olika verksamheter.

Parallellt med facknämndsöversynen pågår flera andra organisationsöversyner. Bland dessa märks inte minst den beslutade förändringen av ansvaret för förskolans och grundskolans verksamhet samt det pågående arbetet med införandet av lagen om valfrihet inom stadens hemtjänst och daglig verksamhet. Även utredningen om ansvarsfrågor mellan Göteborgs Stad och Västra Götalandsregionen avseende spårvagnsverksamheten och gränsdragningsfrågor kopplat till de gemensamma kulturinstitutionerna kan komma att påverka stadens organisation.

Sett till innehållet finns det ett ganska marginellt samband mellan dessa översyner och organisationsalternativen inom facknämndsöversynen. Det är främst ur ett genomförandeperspektiv som beroendeförhållandena mellan de olika översynerna blir påtagligt.

Den översyn av stadsdelsorganisationen som kommunstyrelsen beslutade om i juni 2017 kan dock komma att påverka delar av den nuvarande facknämndsorganisationen mer direkt. Framförallt gäller detta vid ett eventuellt genomförande enligt inriktningen om en övergång från stadsdelsnämnder till facknämnder.

Ett eventuellt genomförande, oavsett om det gäller facknämndernas organisering eller någon av de andra översyner som nämnts ovan, kräver åtminstone i delar liknade typer av insatser. Inte minst gäller detta för Intraservice arbete med IT-lösningar, centrala och lokala resurser kring HR, ekonomi och kommunikation samt de lokala och centrala ledningsresurserna.

Nedanstående resonemang kring karaktären på stadsledningskontorets förslag inom ramen för facknämndsöversynen, tidsomfattning och genomförandeorganisation utgör

ett komplement till underlaget som återfinns i bilaga 1. Dessa perspektiv ska betraktas som ett stöd för den politiska värderingen av genomförbarhet då frågan kring facknämndernas organisation betraktas i ett bredare sammanhang.

Komplexitet och angelägenhetsgrad

Stadsledningskontorets förslag till förändringar inom facknämndsorganisationen har olika karaktär, både när det gäller angelägenhet och komplexitet. Utöver att en mer komplex och omfattande förändring tar längre tid att genomföra ställer det sannolikt även högre krav på samordnande insatser, bland annat från kommunstyrelsens och stadsledningskontorets sida. Varje organisationsförändring innebär en kortare eller längre tids nedgång i berörda organisationers förmåga att leverera utifrån sina uppdrag. En mer komplex och omfattande förändring innebär rimligen en ökad risk att denna effektivitetsförlust blir mer omfattande och utdragen.

Faktorer som i detta sammanhang ligger till grund för bedömningen av de olika förslagets komplexitet utgörs av:

- Antalet berörda nämnder
- Omfattningen på förändringen
- Befintliga funktioner eller nya indelningsgrunder
- Beroendeförhållande till andra föreslagna förändringar

Förslagets olika angelägenhetsgrad har i detta sammanhang bedömts utifrån följande faktorer:

- Måluppfyllelse (sett till kommunfullmäktiges budget/annan styrning eller utifrån förväntningar och behov hos medborgare, olika samverkansparter eller omvärlden i övrigt)
- Andra funktioners beroende av den förändrade verksamheten för att leverera utifrån sina respektive uppdrag
- Målet för översynen
 - Effektivitet
 - Transparens
 - Sammanhållen styrning

När det gäller förslagen till förändringar gör stadsledningskontoret bedömningen att det finns ett tydligt samband mellan grad av angelägenhet och grad av komplexitet, det vill säga förslagen som bedöms vara mest angelägna är också de som är mest komplexa och vice versa.

Nedan följer en indelning av förslagen till förändringar inom facknämndsorganisationen i tre olika kategorier utifrån en bedömning av komplexitet och grad av angelägenhet.

A. Mindre förändringar som i allt väsentligt kan genomföras av berörda nämnder samt genomföras oberoende av andra förändringar

- Ansvaret för Krami överförs från social resursnämnd till nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning
- Social resursnämnd och nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning får i uppdrag att utveckla en samverkan där nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning genomför den del av samhällsorienteringen som rör utbildnings- och arbetsmarknadsfrågor och där omfattningen på denna del

utökas påtagligt.

- Ansvaret för energi- och klimatrådgivning överförs från nämnden för konsument- och medborgarservice till miljö- och klimatinämnden

De föreslagna förändringarna i kategori A bedöms vara mindre komplexa, bland annat då omfattningen är begränsad och berörda verksamheter i stor utsträckning kan beskrivas som organisatoriskt avgränsade funktioner. Beroendeförhållandet i relation till förslag inom andra grupperingar bedöms dessutom vara lågt, det vill säga att förslagen kan genomföras oavsett om förändringar inom andra grupperingar genomförs eller inte. Förslagen inom denna kategori bedöms i allt väsentligt kunna genomföras av berörda nämnder utan större inslag av samordning från kommunstyrelsen och stadsledningskontoret.

B. Något större förändringar som kräver viss samordning från KS/SLK och kan genomföras oberoende av andra förändringar

- Ansvaret för att utföra den kommunalt genomförda vuxenutbildningen samt uppdragsutbildningar och yrkeshögskoleutbildningar överförs från utbildningsnämnden till nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning.
- Införandet av en ny nämnd med ansvar för att genomföra samt förvalta och underhålla byggnader (exklusive det förvaltande uppdrag av byggnader som idag innehas av fastighetsnämnden).
- Idrotts- och föreningsnämndens nuvarande uppdrag som byggande nämnd upphör och uppdraget hanteras istället av en nämnd med ansvar för exploatering och en nämnd med ansvar för genomförande och förvaltning av byggnader.
- Lokalsekretariatets ansvarsområde förändras så att
 - de operativa frågorna hanteras av lokalnämnden
 - ansvaret för markförsörjning och planering inför ett genomförande läggs på en nämnd med ansvar för exploatering
 - ansvaret för den övergripande planeringen inkl lokalförsörjningsplanen samt ansvaret för regler och övergripande principer för lokalförsörjning placeras på en funktion för strategisk planering under kommunstyrelsen.
- Ansvaret för strategisk planering inom stadsutvecklingsområdet placeras under kommunstyrelsen.

Förslagen till förändring i kategori B är något mer komplexa och omfattande till sin karaktär och bedöms därför kräva vissa samordnande insatser vid ett eventuellt genomförande. Förslagen bedöms kunna genomföras oberoende av andra förändringar, men med undantag för förslaget kring vuxenutbildningen förutsätter detta viss justering av förslagets utformning. Om inte övriga förändringar inom stadsutvecklingsområdet genomförs finns till exempel ingen nämnd med ansvar för exploatering. Både förslaget kring idrotts- och föreningsnämndens byggande roll och lokalsekretariatet behöver då justeras utifrån denna förutsättning. Hur ansvaret inom stadsutvecklingsområdet fördelas på olika nämnder påverkar givetvis även förutsättningarna för kommunstyrelsens ansvar för strategisk planering inom området.

Ett införande av en ny nämnd med ansvar för att genomföra samt förvalta och underhålla byggnader kan ske utan att övriga föreslagna förändringar inom stadsutvecklingsområdet genomförs. Om så sker bedömer dock stadsledningskontoret att fastighetsnämndens förvaltande uppdrag av byggnader bör exkluderas. Förslaget skulle då enbart omfatta ansvar för genomförande och förvaltning av byggnader och anläggningar som idag hanteras av lokalnämnden och idrotts- och föreningsnämnden.

I annat fall kvarstår fastighetsnämnden med ett mindre förvaltaruppdrag kopplat till stadens markreserv vilket riskerar leda till att denna verksamhet blir utan tydligt sammanhang och mer sårbar med tanke på den mindre organisatoriska omfattningen.

C. Större förändringar som kräver omfattande samordning från KS/SLK och bör genomföras i ett sammanhang
• Införandet av en ny nämnd med ansvar för exploatering
• Införandet av en ny nämnd med ansvar för fysisk planering
• Införandet av en ny nämnd med ansvar för att genomföra samt förvalta och underhålla mark
• Införandet av en ny nämnd med ansvar för att genomföra samt förvalta och underhålla byggnader (inklusive det förvaltande uppdrag av byggnader som idag innehas av fastighetsnämnden)

Kategori C omfattar de förslag till förändring som stadsledningskontoret bedömer som mest komplexa. Förslagen inom denna kategori bedöms kräva mer omfattande samordning från kommunstyrelsen/stadsledningskontoret vid ett eventuellt genomförande. Dessutom finns det uppenbara beroendeförhållanden mellan de olika förslagen vilket innebär att de bör betraktas och hanteras i ett sammanhang.

Genomförandeorganisation och tidsomfattning

I den mån det politiska ställningstagande kring facknämndsöversynen leder fram till beslut om förändringar i den nuvarande organisationen krävs det att ett genomförandeprojekt tar vid. I det arbetet behöver ett antal frågor hanteras på en mer detaljerad nivå. Det gäller inte minst för utformningen av nya reglementen, eventuella revideringar av arbetssätt och processer, utformningen av nya förvaltningsorganisationer och bemanningen av ledningsfunktionerna för dessa. I det arbetet bör även ingå att utveckla en tydlighet i olika roller och funktioner som projektledare, beställare och utförare. Ett genomförandeprojekt kommer också att innebära behov av såväl personella som ekonomiska resurser under genomförandetiden.

Behovet av en genomförandeorganisation är mest påtagligt när de kommer till förslagen till förändring som är av mer komplex karaktär. Utöver de frågor som finns omnämnda ovan kräver dessa dessutom mer centrala insatser när det gäller ekonomi-/budgetfrågor, IT-lösningar, HR och kommunikation. Behovet utav dessa insatser påverkar också tidsomfattningen för genomförandet. För att mer i detalj kunna bedöma genomförandetiden för olika förändringsalternativ krävs fördjupade analyser i samband med att genomförandeplaner tas fram. Stadsledningskontoret får därför återkomma med den sortens bedömningar i den fortsatta beslutsprocessen. För att ändå lämna en översiktligt och indikativ bedömning i detta skede bedömer stadsledningskontoret att de mer komplexa förändringsförslagen kräver en genomförandetid – tiden från ett beslut i kommunfullmäktige till ikraftträdande av en ny organisation – på omkring 1,5 år.

Stadsledningskontoret

Mats Odhagen
Planeringsledare

Eva Hessman
Stadsdirektör